

आर.सी.सी. क्र.२८१/२०२२

नि.क्र. ८०लगत जोड

सरकार पक्षातर्फे साक्षीदार क्र. ११ यांचा पुरावा

मी याद्वारे प्रतिज्ञापूरवक निवेदन करतो की,

माझे नाव – नागेंद्र कुमार पंडा

वय – ५७ वर्षे, व्यवसाय – असिसटन्ट जनरल मॅनेजर सेंट्रल बँक

ऑफ इंडिया, हेड ऑफिस मुंबई,

राहणार-ठाणे, नवी मुंबई.

अभियोग पक्षातर्फे साक्षीदार क्र.११ यांचा उर्वरित सरतपास सहा. सरकारी अभियोक्ता

श्री. एन. एस. भिंगारदिवे यांचेमार्फत-

तिकोणे यांनी माझ्याकडे तक्रार दिली की त्यांनी दि.१६/१०/२०१९ रोजी त्यांच्या खात्यातून ३,००,०००/- व ५०,०००/- रुपयांची असे एकुण ३,५०,०००/- रुपये काढून आरोपी गौतम जाधव यांच्याकडे फिक्स डिपॉजिट करण्यासाठी दिले होते. गौतम जाधवने खोटी फिक्स डिपॉजिट पावती तयार करून त्यावर स्वतःच्या पत्नीचे बचत खात्याचा नंबर लिहिला होते. आरोपी गौतम जाधव यांचे पत्नीचे बचत खाते बंद होते. आता मला नि.४४ वरील तुकाराम तिकोणे यांचा तक्रारी अर्ज दाखविण्यात आला. माझ्याकडे तोच तक्रारी अर्ज तिकोणे यांनी दिला होता. त्यानंतर माझ्याकडे शिवाजी बाबुराव साठे यांचा तक्रारी अर्ज आला होता. तो अर्ज दि.०६/०३/२०२१ रोजीचा आहे. शिवाजी साठे यांनी आरोपी गौतम जाधव यांच्या कडे २,७५,०००/- रुपयाची एफडीची पावती इनकॅशमेंट साठी दिली होती मात्र गौतम जाधवने साठे यांच्या खात्यात ती रक्कम न भरता आरोपीने स्वतःच्या खात्यात ती रक्कम भरली. मी सांगतो की ती पावती आरोपीकडे नुतणीकरणासाठी दिली होती. गौतम जाधव यांचा खाता क्र.३३०७७९४८९० असा होता. त्यानंतर माझ्याकडे सुखदेव बाळाजी चौधरी यांचा तक्रारी अर्ज आला होता. तो तक्रारी अर्ज मला दाखविण्यात आला. तो तक्रारी अर्ज नि.६६ वर असून तो मार्च २०२१ रोजीचा आहे. चौधरी यांचा खाते क्र.३१०२३६६५३८ असा होता. त्यांची तक्रार होती की गौतम जाधवे यांने त्यांच्याकडून दोन प्रत्येकी १,००,०००/- रुपयांच्या विथड्रॉल स्लीप वर सहया करून घेतल्या होत्या. त्यांचे सहया दि.२८/०१/२०२१ रोजी घेतल्या होत्या.

(आरोपीने आक्षेप नोंदविला साक्षीदाराने तारीख पाहुन सांगितली.)

गौतम जाधवने त्यांच्या खाता क्र.३३०७७९४८९० या खात्यावर सदर २,००,०००/-रुपये जमा करून घेतले होते. मी खाता उतारा पाहुन सांगतो की दि.२८/०१/२०२१ रोजी ती रक्कम खात्यावर भरून घेतली होती. त्यानंतर माझ्याकडे

प्रमिला जयसिंग शेडकर यांचा तक्रारी अर्ज मार्च २०२१ मध्ये आला होता की त्यांनी गौतम जाधव यांना त्यांच्या खाता क्र.४०४३२६८३०२ ची १,००,०००/- रुपयाची विथड्रॉ स्लीप दिली होती. गौतम जाधव यांनी ती रक्कम त्यांच्या खाते क्र.३३०७७९४८९० वर दि.०८/०२/२०२१ रोजी जमा केली होती. तो तक्रारी अर्ज मला दाखविण्यात आला तो तोच अर्ज असून तो नि.६८ वर आहे. त्यानंतर सदर गुन्ह्याबाबत बातमी पसरल्यानंतर माझ्याकडे खातेदारांचे ११ पुरवणी अर्ज एप्रिल २०२२ मध्ये आले होते व ती मी तपासाकामी तपासी अधिकारी यांना दिले होते. त्यामध्ये पांडुरंग मेहेत्रे यांचा तक्रारी अर्ज माझ्याकडे आला होता. तो अर्ज दि.१०/०३/२०२१ रोजी आला होता. मी पाहुन सांगतो की नि.६० वर मेहेत्रे यांचा तक्रारी अर्ज आला होता की त्यांनी १,००,०००/- व २,००,०००/- रुपयांच्या अशा दोन विथड्रॉ स्लीप गौतम जाधव यांना दिल्या होत्या व गौतम जाधवने ती रक्कम त्यांच्या स्वतःच्या खाते क्र.३३०७७९४८९० यावर जमा केली होती. त्यानंतर माझ्याकडे अक्षय तोडकर यांचा तक्रारी अर्ज आला होता. मी पाहुन सांगतो की त्यांनी गौतम जाधव यांना १,००,०००/- रुपये विथड्रॉ स्लीपद्वारे एफडी करण्यासाठी दि.१६/०२/२०२१ रोजी दिले होते. गौतम जाधवने एफडी ची पावती तोडकर यांना न देता ती रक्कम स्वतःच्या खात्यात जमा केली.

(आरोपीतर्फे वकीलांनी आक्षेप घेतला की केवळ एफ आय आर मधील कथने बाबत माहिती साक्षीदारास रेफर करण्याबद्दल आक्षेप आहे. त्यामुळे याबाबत प्रश्न विचारता येणार नाही. अभियोग पक्षाने युक्तीवाद केला की साक्षीदारास दाखविलेला सदर कागद हा त्यांनीच नोंदविलेला जबाब असून त्यामध्ये तो त्या कागदपत्राचा ऑथर असून त्यास यामुद्दवार कागदपत्रे दाखविता येऊ शकते. दोंन्ही बाजूचा युक्तीवाद ऐकला. अभियोग पक्षातर्फे फिर्यादीस दाखविण्यात आलेला कागद हा फिर्यादीचा पुरवणी जबाब असून तो फिर्यादीने पोलीस अधिक्षक पारनेर पोलीस स्टेशन यांना दिलेला असून त्यामध्ये अभियोग पक्षाने खातेदाराने फिर्यादी समोर काय तक्रार दिली याबाबत उल्लेख आहे. या न्यायालयाने नि.८१ वर दि.०६/१२/२०२४ रोजी आदेश पारीत केला आहे का सदर गुन्ह्यातील फिर्यादचा व्याप लक्षात घेता जर फिर्यादीस एफ आय आर मधील माहिती रेफर करून दिली नाही तर ते न्यायाच्या दृष्टीने योग्य होणार नाही. तसेच या न्यायालयाने हे देखील सांगितले होते की दोंन्ही बाजुमध्ये समतोल साधण्यासाठी फिर्यादीस एफ आय आर मधील कथनाबाबत एफ आय आर रेफर करणे आवश्यक आहे. सदर गुन्ह्यातील एफ आय आर चे स्वरूप व फिर्यादीने दिलेल्या दि.०१/०४/२०२१ रोजीचे पुरवणी जबाबाचे स्वरूप पाहता फिर्यादीचा पुरवणी जबाब हा फेरिस्त मध्ये नमुद असल्याने व फिर्यादीस सदरचा पुरवणी जबाब दिला असल्याबाबत अभियोग पक्षाचे म्हणणे आहे असे असल्याने सदर पुरवणी जबाबतील खातेदारांबाबत नमुद तक्रारीच्या अनुषंगाने व त्यामध्ये अनेक खातेदारांचा तक्रारीचा उल्लेख असल्याने त्या संदर्भात

फिर्यादीस पुरवणी जबाब रेफर करता येऊ शकते. तसेच या संदर्भात आरोपी पक्षासही फिर्यादीचा उलटतपास या मुद्द्यावर घेण्याचा अधिकार राहणार आहे. त्यामुळे सबब आरोपीचा आक्षेप नामंजुर करण्यात येत आहे.)

रंजना दत्तात्रय मोरे यांनी तक्रारी अर्ज दि.३०/०३/२०२१ रोजी दिला होता. मी पाहुन सांगतो की त्यांनी तक्रारी अर्जामध्ये त्यांना खोटी एफडी पावती दिली होती. ती बँकेत गेल्यावर तिला कळाले की तसे खाते बँकेत नव्हते. दत्तात्रय रामु मोरे यांची तक्रार आली होती. ती नि.६० वर असुन. त्यांची तक्रार होती की त्यांनी दि.०८/०१/२०२१ रोजी गौतम जाधव यांना २ लाख रुपयांची विथड्रॉल स्लीप दिली होती व आरोपीने ते पैसे त्यांच्या खात्यात जमा न करता स्वतःच्या खात्यात जमा केली.

तुळशीराम मंजाबा सपकाळ यांची तक्रार आली होती. दि.०८/०३/२०२१ रोजीची ती तक्रार होती. मी पाहुन सांगतो की त्यांची तक्रार अशी होती की त्यांच्या खाते क्र. ३१५५६३६०४९ वरुन ४ ते ५ वेळा वेगवेगळ्या तारखेस व्यवहार झाले होते व ते पैसे गौतम जाधव च्या खात्यावर जमा झाले होते.

शोभा वसंत शिर्के यांची तक्रार आली होती. मी पाहुन सांगतो की तक्रारीची तारीख दि.०९/०३/२०२१ रोजीची होती. मी पाहुन सांगतो की तिच्या खात्यावरुन वेगवेगळ्या तारखेस व्यवहारातले पैसे गौतम जाधवने त्यांच्या खात्यावर जमा केले होते. त्यानंतर सुखदेव भाऊ पवार नि.५३ वर तक्रार आली होती. मी पाहुन सांगतो की त्या तक्रारीची तारीख दि.३०/०३/२०२१ रोजीची होती. त्यांची तक्रार होती की त्यांनी विथड्रॉल स्लीप आरोपीस दिलेली असताना आरोपीने त्यांना खोटी एफडी रिसीप्ट दिली होती. पंढरीनाथ बागा लंके यांनी तक्रार दिली होती. मी पाहुन सांगतो की त्यांची तक्रार दि.०८/०३/२०२१ रोजीची होती. मी पाहुन सांगतो की त्यांनी १,००,०००/- रुपयांची विथड्रॉ स्लीप एफडी करण्यासाठी दिली असता आरोपीने त्यांच्या खात्यावर ती रक्कम जमा करुन घेतली होती. गोरख अणाजी खोसे यांची तक्रार आली होती. मी पाहुन सांगतो की गोरख खोसे यांनी तक्रार दिली होती त्यांनी आरोपीस १,५०,०००/- रुपये जमा करण्यासाठी दिले असता आरोपीने त्यांना १,५०,०००/- रुपये जमा झाल्याबाबत खोटी पावती दिली व ते १,५०,०००/- रुपये खोसे यांच्या खात्यावर जमा झाले नव्हते. मी पाहुन सांगतो की बाळासाहेब बेलोटे यांची तक्रार आली होती की त्यांना २,११,९००/- रुपयांची कॉउन्टर स्लीप दिली होती मात्र त्यांच्या खात्यावर तशी रक्कम जमा नव्हती. मी बँकेतर्फे अधिकृत अधिकारी असल्यामुळे दि.१९/०३/२०२१ रोजी मी फिर्याद दाखल केली. आता मला फिर्यादी व पुरवणी जबाब दाखविण्यात आला त्यामधील मजुकर बरोबर असुन फिर्याद नि.९२ देण्यात येते.

प्रश्न- आरोपी यास तुम्ही ओळखु शकता?

उत्तर- मी माझ्या कार्यकाळात त्यांना भेटलेलो नाही.

सरतपास संपला.

उलटतपास मध्यान्हपर्यंत तहकुब.

उलटतपास मध्यान्हानंतर शपथेवर पुन्हा सुरु:

आरोपीतर्फे उलटतपास विधीज्ञ श्री.एस.एल.ठाणगे यांच्यामार्फत:

मी मागील ३७ वर्षापासुन बँकेमध्ये कामास आहे. त्या कालावधी मध्ये मी कधी departmental inquiry केली नाही. हे म्हणणे खरे आहे की बँके संदर्भातील गुन्हाबाबत मी दाखल केलेली ही पहिलीच केस नाही. मी सांगतो की मी रिजनल मॅनेजर नियुक्त झाल्यामुळे मला केस दाखल करण्याचे अधिकार आले.

प्रश्न- सेंट्रल बँकेमधील फसवणुकीच्या किंवा पैसाची अफरातफरी केल्यासंदर्भात केवळ रिजनल मॅनेजर केस दाखल करण्याचे अधिकार असता?

उत्तर- रिजनल मॅनेजर किंवा त्यांचे वरिष्ठ अधिकारी यांना केस दाखल करण्याचे अधिकार असता.

हे म्हणणे खरे आहे की माझ्या कार्यक्षेत्रातील सर्व सेंट्रल बँकेचे शाखाधिकारी मी परिचीत होतो. आरोपी गौतम जाधव हा बँकेमध्ये एजन्सी मार्फत बँक मित्र म्हणुन त्यास आउटसोर्स केले गेले होते. हे म्हणणे खरे आहे की गौतम जाधव याच आउटसोर्स केले असल्याने त्यास बँके कर्मचारी म्हणता येणार नाही.

प्रश्न- गौतम जाधव यास बँक मित्र म्हणुन नियुक्त करण्याकरीता काय स्रोत होता?

उत्तर- बँक हे वेगवेगळ्या एजन्सी कडून मदत घेऊन बँक मित्र नेमत असतात.

गौतम जाधव यास कोणत्या एजन्सी मार्फत सेंट्रल बँकेत बँक मित्र म्हणुन आउटसोर्स केले गेले हे मला सांगता येणार नाही.

प्रश्न- बँक मित्रावर कोणाचा कंट्रोल असणार?

उत्तर- ज्या एजन्सीने बँक मित्रला आउटसोर्स केले त्या एजन्सीचा कंट्रोल असणार.

प्रश्न- एखाद्या बँक मित्राकडून जर काही गुन्हा घडला त्यासाठी कोण जबाबदार राहणार?

उत्तर- मला बँक मित्रा संदर्भात नियमावली त्याबाबत बघावे लागेल?

मी बँक व बँक मित्र संदर्भात नेमणारी एजन्सी बाबतच्या कागदपत्रा संदर्भात असणा-या नियमावली वाचलेला नाही कारण ती नेमणुक हा कॉर्पोरेट स्तराचा विषय आहे. हे म्हणणे खरे आहे की जर एखाद्या बँक मित्राकडून झाली किंवा काही गुन्हा घडला तर त्या नेमणा-या एजन्सीची बँक मित्रासह vicarious liability असणार.

प्रश्न- तपासा दरम्यान किंवा चौकशी दरम्यान जर बँक मित्रा सोबत बँक कर्मचारीही गुन्हायात सामील असतील तर तुम्ही बँक कर्मचा-या विरुद्ध केस दाखल करता का?

उत्तर- आम्ही बँक कर्मचारी विरुद्ध डिपार्टमेंटल इनक्यारी करतो.

प्रश्न- जर एखाद्या बँक कर्मचा-यांकडून काही गुन्हा घडला तर त्यांच्या विरुद्ध चौकशी अंती

गुन्हा घडल्याचे निष्पन्न झाले तर तुम्ही त्यांच्या विरुद्ध केस दाखल करता का?

उत्तर- कार्यालयीन चौकशी मधुन काय निष्पन्न होते तसेच disciplinary authority च्या सांगण्यावरुन जो निर्णय ते घेणार तो निर्णय घेतला जातो व बँक कर्मचारी विरुद्ध कार्यवाही करण्यासंदर्भात सेंट्रल बँकेची नियमावली आहे. भारतीय दंड विधान खाली त्यांना प्रोसीक्युट केले जात नाही.

हे मला सांगता येणार नाही की बँक कर्मचा-यांना भारतीय दंड विधान मधील कलमाखालील प्रोसीक्युट करण्यासाठी सेंट्रल बँकेचे नियमावली माझ्याकडे आहेत किंवा कसे. बँक मित्र यांना एजन्सी पगार देत असते.

प्रश्न- over draft account म्हणजे नेमके काय?

उत्तर- जे बँक मित्र असताना त्यांना बँकेकडून over draft facility दिली जाते.

बँक मित्रांना पैशाची लिमिट दिली जाते व त्याप्रमाणे ते बँकेत जाऊन व्यवहार करतात. जास्त पैसे लोकांकडून घेतले असतील तर ते बँकेत जमा केले जातात व प्रत्येक दिवसांच्या शेवटी over draft facility मध्ये काहीच पैसे शिल्लक नाही पाहिजे. हे म्हणणे खरे आहे की बँक मित्राला दर दिवशी बँकेत दोनदा यावे लागते म्हणजे एकदा सकाळी पैसे घेण्यासाठी यावे लागते तसेच दिवसांच्या संध्याकाळी बँकेत पैसे जमा करण्यासाठी यावे लागते. हे म्हणणे खरे आहे की बँक मित्राला ज्या गावाच्या शाखेत बँक मित्र म्हणुन नियुक्त केले असेल त्या गावात बँक मित्राला हजर राहावे लागते. हे मला माहित नाही की गौतम जाधव यास बँक मित्र म्हणुन over draft facility मध्ये किती रक्कम दिली होती.

प्रश्न- बँक मित्र यास over draft facility मध्ये किती रक्कम द्यायाची हे कसे ठरते?

उत्तर- बँकेत आणि बँक मित्र आउटसोर्स करणा-या एजन्सी मध्ये जो करार होतो त्या करारामध्ये ही बाब ठरत असते.

मी सेंट्रल बँकेच ब्रांच मॅनेजर कडून गौतम जाधव यास बँक मित्र म्हणुन किती रक्कम over draft facility दिली होती याबाबत फिर्याद दाखल करण्याअगोदर चौकशी केली नाही.

प्रश्न- फिर्याद दाखल करण्याअगोदर आरोपीस आउटसोर्स करणा-या एजन्सी व बँकेमधील service level agreement मागुन घेण्याची तुम्हाला गरज वाटली नाही?

उत्तर- त्याची गरज मला वाटली नाही.

हे मला सांगता येणार नाही की आरोपीस ज्या एजन्सीने आउटसोर्स केले त्या एजन्सीला मी सदर गुन्हाबाबत सांगितले किंवा कसे. मी सदर फिर्याद दि.१९/०३/२०२१ रोजी दाखल केले. फिर्याद माझ्या सांगण्याप्रमाणे घेतली होती.

प्रश्न- तुमच्या फिर्याद मध्ये आरोपीस वक्रंगी एजन्सी यांनी आउटसोर्स केल्याचे लिहिले आहे ही तिच एजन्सी आहे का?

उत्तर- होय.

हे मला लक्षात नाही की मी वक्रंगी एजन्सीला आरोपीने केलेल्या गुन्ह्याबाबत कळवले होते किंवा कसे. बँकेमध्ये जर एखाद्या व्यक्तीस पैसे जमा करायचे असतील किंवा पैसे काढायचे असतील किंवा एफडी करायची असेल तर बँकेतला स्टाफ ही कामे करीत असतो. हे म्हणणे खरे आहे की बँकेमध्ये पैशाची देवाण घेवाण करण्याचे काम कॅशियर करीत असतो. जर एखाद्या व्यक्तीस बँकेत काही काम करायचे असेल तर तो कोणत्याही बँक स्टाफशी भेटू शकतो त्यासाठी एका विशिष्ट बँक कर्मचा-यांची नेमणुक नसते. बँकेमध्ये बँक कर्मचा-यांनी त्यांच्या गळ्यात आयडी कार्ड घालने बंधनकारक नाही.

प्रश्न- तुम्ही आधी सांगितले होते की बँक मित्र यास गावामध्ये जाऊन बँकेतून पैसे घेऊन व दिवसाच्या शेवटी बँकेत पैसे जमा करण्यासाठी यावे लागते तर बँक मध्ये बँक मित्रासाठी विशिष्ट टेबलसह दिली जाते का?

उत्तर- नाही.

हे म्हणणे खरे आहे की बँक मित्राला ज्या गावाच्या शाखेत नेमले आहे त्या गावात काम करण्यासाठी जावे लागते व तो दिवसभर बँकेत बसू शकत नाही. पैसे जर कोणत्या बँकेतून काढायचे असतील काही लिमिट पर्यंत कॅशियरला ते पैसे काढण्यासंदर्भात त्यांच्या कोडने ते **Authorize** केले आहे व कॅशियर दिलेल्या लिमिटच्या पलीकडे जर पैसे काढायचे असतील तर त्यासाठी एखाद्या बँक ऑफिसरची त्यासाठी **Authorization** लागते.

प्रश्न- जर एखाद्या व्यक्तीस बँकेत रक्कम जमा करायची असेल तर त्यासाठी काय करावे लागते ? तो व्यक्ती त्यांच्या खात्यात जमा करू शकतो त्याला बँक मित्राच्या खात्यामार्फत रक्कम जमा करावी लागेल?

उत्तर- जर एखाद्या व्यक्तीस पैसे जमा करायची असतील तर तो त्यांच्या खात्यात ती रक्कम भरू शकतो व बँक मित्राची मदत तो व्यक्ती त्यांच्या खात्यामध्ये रक्कम भरण्यासाठी बँक मित्राकडून स्लीप वर त्यांच्या खाता नंबर टाकून त्यांच्या स्वःच्या खात्यावर भरू शकतो.

हे मला सांगता येणार नाही बँक मित्रास रक्कम जमा करण्यासाठी आणि रक्कम देण्यासाठी किती रक्कमेचे लिमिट दिली आहे. गौतम जाधव यांच्या ब्रांच मॅनेजरला मी गौतम जाधव यास व्यवहार करण्यासाठी किती रक्कमेची लिमिट दिली होती याबाबत विचारले नाही. गौतम जाधव यास बँक मित्र म्हणून किती रक्कमेची लिमिट द्यायची हे बँक मित्र पॉलिसी प्रमाणे ठरले. ते बँक ठरवत नाही.

प्रश्न- तुम्ही पुढील तारखेस बँक कर्मचारी मार्फत **service level agreement** पाठवू शकता का?

उत्तर- जर कोर्टाला वाटले तर मी माझ्या हेड ऑफिस संपर्क करून **service level agreement** देण्याबाबत प्रयत्न करू शकतो.

प्रश्न- लाल स्लीप व व्हाईट स्लीप हे बँकेतच असतात का?

उत्तर- त्या स्लीप संरक्षित वस्तु नाही व एखाद्या व्यक्तीस वाटेल तर तो त्यांच्या सोबत त्या स्लीप घेऊन जाऊ शकतो.

हे म्हणणे खरे आहे की लाल स्लीप चा वापर पैसे काढण्यासाठी व पांढ-या स्लीपचा वापर पैसे जमा करण्यासाठी वापरला जातो.

प्रश्न- जर एका अशिक्षित व्यक्तीस पैसे काढायचे असतील तर तो बँकेत येऊन बँक मित्रा मार्फत ते पैसे काढू शकतो?

उत्तर- बँक मित्र बँक मध्ये कार्यालयीन वेळेमध्ये असण्याचा प्रश्न नाही.

प्रश्न- बँक मित्र बँकेच्या कार्यालयीन वेळेमध्ये बँकेत बसला असेल तर शाखा अधिकारी यांनी त्यांच्या विरुद्ध तक्रार करणे गरजेचे आहे का?

उत्तर- शाखा अधिकारी यांनी बँक मित्रास बँकेस कार्यालयीन वेळेमध्ये न बसण्याबाबत सांगितले पाहिजे.

पैसे विथड्रॉ करण्यासाठी नेमके किती रकमे पर्यंत **Authorization** लागते याबाबत मला माहित नाही. पैसे विथड्रॉ करण्यासंदर्भात **Authorization** बाबत हेड कॅशियरच्या कॅटेगरीवर ती रकम ठरत असते. वडजेरी येथील कॅशीअर कोणत्या कॅटेगरीमध्ये येता ते मला पाहावे लागेल.

प्रश्न- **Bearer** चेक संदर्भात काय प्रक्रिया असते?

उत्तर- **Bearer** चेक जो घेऊन आला असेल त्याला ती रकम दिली जाते व चेकच्या मागे सही असते.

हे म्हणणे खरे आहे की जर **Bearer** चेक वर **self** लिहिले असेल तर जो व्यक्ती तो **self** लिहिलेला **Bearer** चेक बँकेत घेऊन आला तर त्यास व्यक्तीस ती चेकची रकम दिली जाईल.

प्रश्न- पैसे काढण्या संदर्भात, ट्रान्सफर करण्यासंदर्भात, **self** चेक घेऊन आल्या संदर्भात व **Bearer** चेक घेऊन आल्या संदर्भात मॅनेजर, असिस्टंट व कॅशिअरची काय जबाबदारी असते

उत्तर- ज्याच्या अधिकारात असेल तर तो बँक अधिकारी सही बँकेच्या रेकॉर्ड तपासून पडताळणी करेल व त्यानंतर ते पास करेल?

प्रश्न- जर अशिक्षित व्यक्तीच बँकेत पैसे काढायचे असतील किंवा जमा करायचे असतील तर बँकेची काय जबाबदारी आहे?

उत्तर- बँकेचा स्टाफ त्या अशिक्षित व्यक्तीचे पास बुक घेऊन त्यांचा अंगठा घेऊन ती रकम त्यांच्या खात्यावर जमा करून शकते किंवा त्यास पैसे काढून देऊ शकते.

प्रश्न- जर अशिक्षित व्यक्तीस मदत करण्यासंदर्भात बँकेत त्यावेळी बँक मित्र उपलब्ध असेल त्या बँकेचा स्टाफ बँक मित्रास त्या व्यक्ती मदत करण्यास सांगू शकते?

उत्तर- बँक स्टाफ नाही सांगु शकत पण जर त्या व्यक्तीने बँक मित्रास सांगितले ते मदत करु शकतो.

प्रश्न- बँक मित्राने जर अशी मदत केली तर तो गुन्हा होणार नाही हे बरोबर आहे का?

उत्तर- होय. बँक मित्राने मदत केली तर तो गुन्हा होणार नाही. मी सांगतो की विश्वासाने मदत केली तर नाही होणार?

बँक मित्र एखाद्या बँक कर्मचा-यांच्या खुर्चीवर बसुन काम करु शकतो. हे म्हणणे खरे आहे की Reserve Bank of India यांनी दिलेल्या नियमांनुसार प्रत्येक राष्ट्रीय बँकेत सीसीटीव्ही असणे गरजेचे आहे. हे म्हणणे खरे आहे की त्याप्रमाणे वडझीरे सेंट्रल बँकेमध्येही सीसीटीव्ही कॅमेरा आहे. सीसीटीव्ही फुटेजे अॅक्सेस हे बँके स्टाफ कडे असुन कोणेही बँक स्टाफ ते बघु शकते. आता मात्र ते सीसीटीव्ही फुटेजचा अॅक्सेस एजन्सीकडे दिला जातो. वडझीरे येथील बँकेत ब्रांच मॅनेजर supervising authority आहे. ब्रांच मॅनेजर रजेवर असल्यास बँकेतला सिनिअर ऑफिसर supervising authority असतो.

प्रश्न- बँकेतील व्यवहाराबाबत दिवसांच्या शेवटी ते व्यवहार तपासण्याची जबाबदारी ब्रांच मॅनेजरीची असते का?

उत्तर- कॅश बाबतीत त्यांची मोजणी होऊन त्यावर हेड कॅशिअरची व कॅश सेक्शनच्या Supervisory ऑफिसरीची सही असते.

Account ते Account मध्ये दिवसांच्या शेवटी त्याबाबत रकमेची टॅली होऊन जाते. जर error असला तर तो पुढच्या दिवशी दुरुस्ती करुन टॅली केली जाते. हे म्हणणे खरे आहे की कुठल्याही बँक account holder च्या खात्यावरुन transaction काही केले असेल ते दिवसाच्या शेवटी व पुढच्या दिवसाच्या सुरुवातील त्याबाबत कळुन जाते.

प्रश्न- बँकेतील आयडी system म्हणजे काय आहे?

उत्तर- बँकेच्या CBS system मध्ये प्रत्येक कर्मचा-याला लॉगिन आयडी व पासवर्ड दिला जातो व त्याप्रमाणे बँक कर्मचारी त्याला दिलेल्या लिमिट अनुसार बँकेतील व्यवहार करु शकतो.

CBS system मधील ID म्हणजे प्रत्येक बँक कर्मचा-याला employee नंबर दिलेला असतो. बँकेतील employee आयडी लॉगिन करु शकतो. हे म्हणणे खरे आहे की बँक employee यास त्यांच्या आयडी वरुन लॉगिन करताना त्यांच्या अंगठा बायोमेट्रीकीवर ठेवावा लागतो. हे म्हणणे खरे आहे की तो आयडी आणि पासवर्ड गोपनीय ठेवावा लागतो.

प्रश्न- जर एखाद्या व्यक्तीने बँक कर्मचा-यांच्या लॉगिन झालेल्या आयडी वरुन जर काही रकमेचे व्यवहार केले तर ते लॉगिन आयडी धारकाला झालेले व्यवहाराबाबत कळते का?

उत्तर- होय. जे लॉगिन आयडी वरुन जेवढे व्यवहार झाले आहे त्याबाबत ज्यांचे लॉगिन आयडी असेल त्याला ते कळेल.

CBS system कसे वापरावे याबाबत बँक कर्मचा-यांना ट्रेनिंग दिली जाते. हे म्हणणे खरे आहे की बँकेतील experience असलेले कर्मचारी यांना CBS softer चालविण्याबद्दल माहिती आहे. बँकेतील computer कोणेही येऊन वापरू शकते असे होऊ शकत नाही. बँक मित्र यास बँकेतील computer वापरण्याबाबत परवानगी नाही. बँकेमधील झालेल्या कामाची जबाबदारी ब्रांच मॅनेजरची असते. जर कोणाच्या account वरून पैशा बाबत काही व्यवहार झाला तर त्या account holder त्याबाबत SMS जातो. मी सांगतो की जर खातेदारांचा मोबाईल नंबर account जोडलेला असेल तरच SMS तो जाणार.

प्रश्न- जर एखाद्या बँक कर्मचा-यांच्या लॉगन आयडी वरून पैसे अनवधानाने किवा गैरवापर करून कोणत्या खात्यातून रक्कम कमी झाली तर त्याबाबत बँक कर्मचा-यांची जबाबदारी असते की त्यांनी त्या खातेदारास कळावावे?

उत्तर- पुढच्या दिवशी प्रत्येक रकमेच्या transaction सोबत व्हाउचर आहे का हे पाहिल जाते. जर व्हाउचर नसेल तर ते अनाधिकृत transaction असू शकते.

प्रश्न- withdrawal बाबत transaction सोबत व्हाउचर नसेल तर बँक कर्मचा-यांची काय जबाबदारी आहे?

उत्तर- जर withdrawal च्या transaction सोबत व्हाउचर नसेल तर बँक कर्म-चायांची जबाबदारी आहे की त्यांनी खातेदारास त्या व्यवहारासंदर्भात संपर्क करावा.

प्रश्न- गौतम जाधवच्या केसमध्ये किती वेळा कॅशिरने खातेदारांना पैसे निघाल्या संदर्भात संपर्क केला ?

उत्तर- याबाबत मला माहिती नाही.

फिर्याद दाखल करण्याअगोदर वडझीरे येथील सेंट्रल बँकेच्या ब्रांच मॅनेजरला मी संबंधीत खातेदाराचे पैसे गेल्याबाबत ब्रांच मॅनेजरने त्या खातेदारांना कळवले की नाही याबाबत मी विचारले नाही. ज्या खातेदाराचे या केसमध्ये ट्रॉजेक्शन व्हाउचर आहेत त्या खातेदारांच्या संदर्भात मी ब्रांच मॅनेजर कडे रिजनल ऑफिसर म्हणून चौकशी केली नाही.

प्रश्न- एखाद्या खातेदार हा बँकेत न जाता व्हाउचर देऊन त्यास पैसे मिळू शकता का?

उत्तर- कॅश काढण्यासाठी खातेदारास समक्ष बँकेत हजर राहून withdrawal स्लीप द्यावी लागते मात्र खातेदार जर सिनियर सिटीजन असेल किंवा त्यास काही कारणास्तव बँकेत येणे शक्य नसेल तर बँक ऑफिसर खातेदारांच्या घरी जाऊन त्या खातेदाराची withdrawal स्लीप वर सही घेऊ शकतो.

प्रश्न- बँकेमधील पैसे काढण्यासंदर्भात जर व्यक्ती बँकेत हजर राहू शकत नसेल तर काय प्रक्रिया आहे?

उत्तर- कॅश withdrawal साठी जर withdrawal स्लीप असेल पण व्यक्ती बँकेत हजर नसेल तर तशी परवानगी नाही.

उर्वतिर उलटतपास वेळेअभावी पुढील तारेखपर्यंत तहकुब.

श्रवणोत्तर स्वीकृती

स्वाक्षरी / -

(एन.एस.सबनीस)

दिनांक: १५/०४/२०२५.

न्यायदंडाधिकारी, प्रथमवर्ग, कोर्ट नं.३,
पारनेर.